Eduskunta
Lakivaliokunta

LAKIVALIOKUNNAN ASIANTUNTIJAPYYNTÖ, HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI OIKEUDENKÄYMISKAAREN MUUTTAMISESTA (HE 190/2017 VP)

Takuusäätiö kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto oikeudenkäymiskaaren muuttamista koskevassa lainsäädäntöprosessissa.

Takuusäätiö on valtakunnallinen sosiaalialan säätiö, jonka tarkoituksena on tukea kansalaisten velkaongelmien ehkäisyä ja niiden ratkaisemiseen tähtääviä toimintoja. Aivan erityisesti säätiö edustaa niiden henkilöiden näkökulmaa, jotka ovat itse kokeneet talous- ja velkaongelmia. Annamme taloudellista neuvontaa, takaamme järjestelyluottoja, myönnämme pienluottoja sosiaalisin perustein, edistämme velkojen sovittelua ja kehitämme välineitä taloudenhallinnan tueksi sekä ennen kaikkea tuomme esiin epäkohtia esim. lainsäädännössä. Tavoitteenamme on myös ennaltaehkäistä ylivelkaantumista jokapäiväiseen elämiseen liittyvien menojen tai tarvittavien hankintojen vuoksi.

Johtopäätökset siitä, miten ulosottokaaren muuttamista koskevaa lainsäädäntöä pitäisi kehittää, teemme pohjautuen jatkuvaan tiedonvaihtoon alan toimijoiden kanssa niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa sekä ennen kaikkea perustuen niihin noin 8000 asiakastapaukseen ja heidän kertomuksiinsa, joiden kanssa olemme tekemisissä vuosittain.

Takuusäätiön näkemyksen mukaan Hallituksen esitys eduskunnalle oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta on pääosin kannatettava ja tärkeä. Hallituksen esityksen tavoitteissa on otettu hyvin huomioon velallisen etu. Summaaristen raha-asioiden nopea ja taloudellinen käsittely ei lisää kohtuuttomasti velallisen maksutaakkaa. Lisäksi on erityisen tärkeää, että ratkaisujen oikeellisuuteen ja velallisen oikeusturvan toteutumiseen kiinnitetään huomiota. Hallituksen esityksen osalta Takuusäätiö toivoo lausunnossaan kiinnitettävän erityistä huomiota vielä seuraaviin näkökohtiin:

Käsittelyn keskittäminen rajoitettuun määrään käräjäoikeuksia.
Keskittämisellä tavoitellaan tehokasta päätöksentekoa ja yhdenmukaista ratkaisukäytäntöä. Velallisen näkökulmasta on tärkeää, ettei asuinpaikka vaikuta velkomusasioidenkaan käsittelyssä käsittelyajan pituuteen tai päätöksen sisältöön.

Kun käsillä on ylivelkatilanne tai vaara joutua siihen, sillä voi olla isokin merkitys missä vaiheessa velkaantuminen saadaan loppumaan. Velallisia auttavan tahon näkökulmasta on monesti ihmisen itsensä kannalta lopulta parempi, että velkaantuminen päättyy mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Velallinen ei välttämättä pysty tai ymmärrä välttää uuden velan ottamista yrittäessään pärjätä ilman ulkopuolista apua. Usein uutta velkaa otetaan entisten velkojen maksamiseen, mikä tavallisesti kasvattaa kokonaisvelkamäärää.

Takuusäätiö
Asemamiehenkatu 4 Puhelin 09 6126 340 S-posti info@takuusaatio.fi tai etunimi.sukunimi@takuusaatio.fi
00520 HELSINKI Internet www.takuusaatio.fi

Keskittäminen lisännee summaaristen riita-asioiden ratkaisijoiden erityisosaamista ja siten parantaa kansalaisten oikeusturvaa ja tasavertaisuutta. Hallituksen esityksessä on otettu esille korkeimman oikeuden ennakkoratkaisu 2015:60 ja todettu, että käräjäoikeuden tulee viran puolesta varmistaa, ettei alle 2000 euron luottojen todellinen vuosikorko ylitä lain sallimaa korkoa. Viime aikojen uutisoinnissa on kerrottu useiden käräjäoikeuksien kohtuullistaneen kohtuuttomia viivästyskorkovaatimuksia, mutta oikeuskäytännön ilmeisesti vaihtelevan paikkakunnittain. Velalliset vastaavat harvoin velkakanteisiin ja esittävät vaatimuksen koron kohtuullistamiseksi. Tämän aiheuttavat niin tiedonpuute, turhautuneisuus (”isoa velkojaa ei voi pieni velallinen voittaa”) tai rajalliset kyvyt/ jaksaminen hoitaa asioitaan. Suotavaa olisi, jos käräjäoikeus kykenisi neuvomaan velallista tai vähintään ohjaamaan hakemaan apua.

Sähköinen asiointi.
Takuusäätiö pitää hyvänä, ettei velvollisuutta sähköiseen asiointiin ole ulotettu omassa asiassaan toimivaan luonnolliseen henkilöön. Jos toiminnan tehokkuus ja oikeudenkäyntikulujen kohtuullisuus edellyttävät sitä, että esityksessä mainitut kantajat asioivat sähköisesti, asiointitavan pakolliseksi säätäminen on perusteltua. Tärkeää on myös varmistua siitä, etteivät vastaajan kustannukset velkomusasiassa kasva tarpeettomasti kantajan asiointitavan valinnoista johtuen (laaja riita-asia).

Todisteellinen tiedoksianto.
Älypuhelinten, tablettien ja tietokoneiden käyttö on yleistynyt ja ne ovat lisääntyvissä määrin tavallisin tapa kaikkeen tiedonhakuun ja yhteydenpitoon. Esimerkiksi Takuusäätiön kotisivujen käytöstä jo yli puolet tapahtuu mobiililaitteilla, pääsääntöisesti älypuhelimella. Sähköisen tiedoksiannon lisääminen keinovalikoimaan on siten nykyaikaa ja kannatettavaa.

Helsingissä 8. päivänä maaliskuuta 2018

TAKUUSÄÄTIÖ SR

Minna Backman
lakimies

Takuusäätiö
Asemamiehenkatu 4 Puhelin 09 6126 340 S-posti info@takuusaatio.fi tai etunimi.sukunimi@takuusaatio.fi
00520 HELSINKI Internet www.takuusaatio.fi